

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 01 Temmuz 2021
Sayı: 2506

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Engellilerimizin çalışma yaşamını belirleyen 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan kotalar, engellilerin iş erişimlerinin sınırlarını oluşturmaktadır. Diğer yandan 23.07.1965 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 657 Sayılı Devlet Memurları Kanun'un 53 üncü maddesinde engelli çalıştırmaya yönelik hükümler bulunmaktadır. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadırlar, denilmektedir.

Ancak son yıllarda hem kamu işyerlerinde hem de özel sektörde söz konusu kanuna uygun istihdam koşullarına uyulmadığı, uymayanlara uygulanan müeyyidelerin yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

Artan nüfus ve engelli bireylerimizin yaşadıkları sorunlar da dikkate alınarak bu oranın artırılması temel bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu nedenle ülkemizdeki engelli bireylerin kamu ve özel sektörde istihdam oranlarının araştırılması, boş kadroların tespit edilmesi, söz konusu kanuna uymayan işyerlerinin tespiti ve iş yaşamında var olmayan engelli bireylerin istihdamının sağlanarak, sosyal yaşamda daha görünür olmaları amacıyla Anayasanın 98. Maddesi ile TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince bir Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

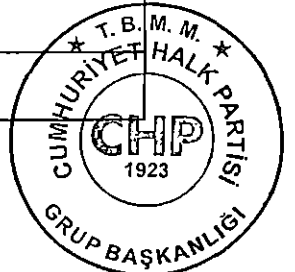
[Signature]
Vedat Coşar
Kadıköy me
Kemal REYBEK
Samsun me
Kadim DURMAZ
Tokat Milletvekili

[Signature]
Boşan Vahitoğlu
Süleyman Bingir
Mupla Mv.

[Signature]
Ahmet KAYA
Trabzon Mv.
Nihat Yeşil
Ağrı me
Yüksel Özcan
Burdur me
H. Cihangir Akın
İstanbul me
Ömer
CHP
1923
GRUP BAŞKANLIĞI

2504. Sayılı Meclis Araştırma Önergesi

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1) Ali Öztürk	Kahramanmaraş	
2) TACETTİN BAYIR	İZMİR	
3) Örcün Pınar	İZMİR	
4) Tarık Kışın	Kütahya	
5) MURAT BAKAN	İZMİR	
6) Polat Sarıhan	Çukurova	
7) TEVİN DİNÖL	ANKARA	
8) Gamze TAŞCIER	ANKARA	
9) Atilla SERTEL	İzmir	
10) Alper Antmen	Manisa	
11) Veli Ağbaba	Malatya	
12) Hüseyin Yıldız	Aydın	
13) Mehmet GÖKER	Burdur	
14)		
15)		
16)		
17)		
18)		
19)		
20)		
21)		
22)		
23)		
24)		
25)		
26)		

GEREKÇE

İnsanların, doğuştan veya sonradan meydana gelen birtakım sebeplerden ötürü zihinsel veya bedensel engelleri olabilmektedir. Bu engelleri taşıyan bireyler, kimi organlarını ve melekelerini tam anlamıyla kullanamamaktadır. Bu durumdaki bireyler genel olarak engelli bireyler olarak ifade edilmektedir.

Engellilik, ülkemizde ve dünyada toplum tarafından önyargıyla yaklaşılan bir durum olamaya devam ediyor. Bu önyargılar ve olumsuz yaklaşımlar, sosyal hayattan iş yaşamına kadar pek çok alanda karşımıza çıkmaktadır. İstihdam alanındaki engelliler, işverenler başta olmak üzere toplumun diğer kesimleri tarafından ayrımcılığa maruz kalabilmektedir. Diğer yandan engellilerin istihdam alanında yaşadıkları sorunlar salt ayrımcılıkla sınırlı değildir. Eğitim olanaklarının yetersizliği, yaşam alanlarındaki fiziki engeller ve toplumsal algı da engellilerin istihdama erişimlerine engel oluşturabilmektedir. Bu anlamda engelli bireylerin bir temel hak olan çalışma hakkından herkes gibi yararlanması için, mevcut politikaların ve kanunların gözden geçirilmesi, çağdaş ve insanca yaşanabilecek koşulları sağlayacak biçimde yeniden formüle edilmesi hayati önem arz etmektedir.

Engelli bireylere ilişkin önyargı ve olumsuz yaklaşımların temelinde birçok sorun bulunmaktadır. Daha engelli kavramının "Özürlü" mü "engelli" mi olarak ifade edileceğine dair en yetkili kurumlarda bile bir kafa karışıklığı ve belirsizlik yaşandığı dikkate alındığında bu vatandaşlara ilişkin toplumsal önyargıların kamu otoriteleri tarafından bile aşılamadığı düşünülebilir.

Engelli bireyler için istihdam, salt bireyin kendisini veya bakmakla yükümlü olduğu aile bireylerinin ihtiyaçlarını karşılamanın ve refahını sağlama anlamına gelmemekte, aynı zamanda bir yaşama tutunma, yaşamı anlamlandırma aracı anlamı taşımaktadır. Dolayısıyla aidiyet duygusunun gelişmesi, sosyalleşme, kendine güven ve benlik saygısının gelişmesi açısından çalışma hayati bir koşuldur. Dolayısıyla engelli bireylerimizin iş yaşamına katılması, salt maddi bir kazanç kapısı olmasının ötesinde psikolojik bir anlam ifade etmektedir. Bu anlamda toplumda dezavantajlı gruplardan olan engellilerimizin istihdama katılımları, yaşadıkları topluma adapte olmaları, kendileri ve toplumla barışık yaşamaları açısından hayati bir önem arz etmektedir.

Sosyal devlet anlayışının bir gereği olarak devletin en önemli görevlerinden biri, diğer tüm bireylerle eşit bir şekilde, engelli bireylere de insanca yaşama olanağı sağlamaktır. Engellilerin, kimseye muhtaç olmadan insanca yaşama olanağına kavuşmaları ve toplumla entegre ve kaliteli bir hayat sürmelerinin sağlanması; onların çalışma yaşamına girerek üretken birer insan haline gelmeleriyle mümkündür.

Engellilerin bu haktan yararlanmasının sağlanması, uzun yıllardan beri Avrupa Birliği (AB)'nin öncelikli ve uzun dönem stratejileri arasında da yer almaktadır. Gerek uluslararası mevzuatta, gerekse ulusal mevzuatta çalışma hakkı herkese tanınan bir haktır. Ülkemiz mevzuatı, engellilerin çalışma hakkına ilişkin düzenlemeler konusunda uluslararası mevzuatla uyumlu olmakla birlikte; uygulamada, diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de engellilerin

istihdamı konusunda oldukça düşük oranlarla karşılaşmaktadır. Bugün ülkemizde resmi olmayan rakamlara göre engelli oranı %13 dür yani yaklaşık 9.5 milyon engelli yurttaş bulunmaktadır.

Bilindiği gibi engellilerimizin çalışma yaşamını belirleyen 4857 sayılı İş Kanunu'nda yer alan kotalar, engellilerin iş erişimlerinin sınırlarını oluşturmaktadır. Diğer yandan 23.07.1965 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 657 Sayılı Devlet Memurları Kanun'un 53 üncü maddesinde engelli çalıştırmaya yönelik hükümler bulunmaktadır. Buna göre, kamu kurum ve kuruluşları bu Kanuna göre çalıştırdıkları personele ait kadrolarda % 3 oranında engelli çalıştırmak zorundadırlar, denilmektedir.

Ancak son yıllarda hem kamu işyerlerinde hem de özel sektörde söz konusu kanuna uygun istihdam koşullarına uyulmadığı, uymayanlara uygulanan müeyyidelerin yetersiz kaldığı anlaşılmaktadır.

İŞKUR'a başvuran engellilerin % 38'inin kota kapsamında işe yerleştirildiği görülmektedir; % 62 gibi büyük bir bölümü işe yerleştirilememiştir. Ayrıca, gerek işveren tarafından gerekse işçi açısından uygulamada birçok güçlüklerle karşılaşıldığı görülmektedir. Bu nedenle, engelli kota yönteminin uygulamadaki durumunun genel bir değerlendirmesinin yapılması ve bu alanda başka ülke uygulamalarının incelenmesi önem arz etmektedir.

Atama bekleyen, memur olmak isteyen bu kadar engelli vatandaşımız varken boş kadro bırakmamalıdır. Ayrıca kamuda engellilerin hem rahat görev yapması hem de rahat hizmet alması için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Artan nüfus ve engelli bireylerimizin yaşadıkları sorunlar da dikkate alınarak bu oranın artırılması temel bir ihtiyaç haline gelmiştir. Bu nedenle ülkemizdeki engelli bireylerin kamu ve özel sektörde istihdam oranlarının araştırılması, boş kadroların tespit edilmesi, söz konusu kanuna uymayan işyerlerinin tespiti ve iş yaşamında var olmayan engelli bireylerin istihdamının sağlanarak, sosyal yaşamda daha görünür olmaları sağlanmalıdır.

